

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-06-20

Närvarande: F.d. justitierådet Karin Almgren samt justitieråden Kerstin Calissendorff och Thomas Bull

Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet

Enligt en lagrådsremiss den 14 juni 2018 har regeringen (Finansdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om tillgänglighet till digital offentlig service.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Henrik Arhede.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

2 §

Den föreslagna formuleringen av paragrafen och även författningskommentaren till paragrafen ger intryck av att lagens tillämpningsområde kan begränsas till att avse endera webbplatser eller mobila applikationer. Detta är uppenbarligen inte avsikten. För att bestämmelsen bättre ska avspegla det avsedda innehållet bör inledningen av paragrafen formuleras enligt följande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om det närmare innehållet i de tekniska lösningar som anges i artikel 1.1 i Europaparlamentets - - -.

Rubriken närmast före 3 §

Rubriken "Ord och uttryck i lagen" bör ändras till "Uttryck i lagen".

4 §

I författningskommentaren till andra stycket 1 anges att AB Svenska Spel och AB Trav och Galopp utgör exempel på offentligt styrda organ enligt förslagets 5 §. Lagrådet noterar att 5 § kräver att det behov i det allmännas intresse som ska tillgodoses inte är av kommersiell karaktär. I remissen anges att EU-domstolen vid en bedömning av verksamhetens karaktär bl.a. fäst vikt vid vilka villkor som gäller för verksamheten, om det finns konkurrens, om det saknas ett huvudsakligt vinstsyfte m.m. (s. 89). Det är därför inte självklart att de behov som spelbolagen i fråga tillgodoser inte är av kommersiell karaktär, särskilt mot bakgrund av den nya spellagen (se prop. 2017/18:220 En omreglerad spelmarknad). Exempelen är i så fall mindre väl valda och bör övervägas under den fortsatta beredningen.

I paragrafens andra stycke 3 anges att privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som uppfyller vissa andra krav vad gäller verksamhetens inriktning ska jämföras med offentliga aktörer. Bestämmelsens utformning föranleder två kommentarer av Lagrådet.

I remissen (s. 87) anges att verksamheten inte behöver utgöra näringsverksamhet. Samtidigt anges att kravet på yrkesmässighet i lagtexten innebär att den ska bedrivas kontinuerligt och i förvärvssyfte. Begreppet näringsverksamhet brukar definieras som en verksamhet som bedrivs självständigt, i vinstsyfte och varaktigt. Ibland uttrycks det som att näringsverksamhet är förvärvsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt och självständigt. Eftersom verksamhet som bedrivs yrkesmässigt vanligtvis torde vara att anse som näringsverksamhet enligt den vedertagna definitionen uppstår en oklarhet om vad som menas när man säger att verksamheten inte behöver utgöra näringsverksamhet. Uttalandet bör övervägas i förhållande till lagtexten.

En gränsdragningsproblematik kan vidare uppstå när det gäller kravet på att verksamheten ska vara till "någon del" offentligt finansierad. I detta ligger inget kvantitativt krav på hur stor denna delfinansiering ska vara utan även helt obetydliga belopp kan tydligen beaktas. Det kan vidare tänkas förekomma finansieringsformer som – i motsats till det i remissen angivna exemplet (s. 88) – mer direkt tar sikte på verksamheten i sig, men där det ändå kan tyckas främmande att låta detta medföra att en privat aktör jämföras med en myndighet. Möjligheten till undantag från kraven enligt 12 § gör att detta förhållande visserligen inte har så långtgående effekter för en enskild aktör.

Frågan är dock om inte en annan utformning av lagtexten i 4 § vore att föredra. Ett förslag är att i stället för uttrycket "någon del" ange "inte obetydlig andel" och eventuellt i författningskommentaren sätta detta i relation till verksamhetens totala omsättning och/eller vissa angivna summor.

5 §

I 4 § andra stycket 4 används uttrycket "huvudsaklig finansiering" i betydelsen att finansiering skett med mer än 50 procent. I 5 § 1 används i stället uttrycket "till största delen...finansierad". Lämpligen bör antingen "huvudsaklig" eller "till största delen" användas i båda bestämmelserna.

8 §

Från lagens tillämpningsområde undantas enligt paragrafens andra punkt digital service som tillhandahålls av en icke-statlig organisation vars service inte är väsentlig för allmänheten eller specifikt tillgodoser behov för eller är avsedd för personer med funktionsnedsättning. Artikel 1.3 och skäl 25 i direktivet talar om "tjänster". Det är enligt Lagrådets mening oklart vad som avses med "service" när termen används strax efter "digital service". Avses digital service bör detta anges.

Punkt 2 b) i paragrafen överensstämmer visserligen med direktivets formulering men bör omformuleras enligt följande.

b) specifikt är avsedd för personer med funktionsnedsättning eller tillgodoser deras behov.

9 §

I andra stycket regleras ett undantag från lagens tillämpningsområde för kartor avsedda för navigering under förutsättning att väsentlig "information om dessa" tillhandahålls på ett digitalt tillgängligt sätt. Kravet får dock antas snarare ta sikte på kartans informationsinnehåll än på information om dess existens. Lydelsen bör justeras i enlighet därmed.

Rubrikerna före 10 och 11 §§

De båda rubrikerna bör ersättas med en rubrik närmast före 10 § med lydelsen "Tillgänglighetskrav".

12 §

Pronomenet "man" i andra och tredje styckena bör utgå eftersom det kan uppfattas som otydligt vem som åsyftas och det även i övrigt sällan framstår som lämpligt att använda i lagtext. Bestämmelserna bör också justeras i några andra avseenden. Andra och tredje styckena bör enligt Lagrådets mening lyda:

Vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande ska bland annat beaktas den offentliga aktörens storlek, karaktär på uppgifter och resurser, samt uppskattade kostnader och fördelar för aktören i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning.

För en sådan aktör som avses i 4 § andra stycket 3 eller 4, och som inte utgör ett offentligt styrt organ enligt 5 §, ska vid bedömningen även beaktas den offentliga finansieringens storlek och varaktighet, samt hur lång tid aktören har haft för att anpassa sin digitala service till kraven.

13 och 14 §§

Termen tillgänglighetsutlåtande används visserligen i den svenska översättningen av direktivet men för enligt Lagrådets mening tanken till ett yttrande av en oberoende instans. Den är mindre lämplig i detta sammanhang eftersom utlåtandet ska lämnas av aktören själv. Som jämförelse kan nämnas de uttryck som används i andra språkversioner; accessibility statement, Erklärung zur Barrierefreiheit och déclaration sur l'accessibilite. Lagrådet förordar därför att utlåtande ersätts med t.ex. uttalande eller redogörelse.

15 §

Första stycket bör formuleras om, bl.a. för att undvika ett syftningsfel. Innehållet i andra stycket blir tydligare "om att" i första meningen ersätts med "när". Paragrafen får med dessa ändringar följande lydelse.

En begäran om tillgängliggörande av digital service som undantagits med stöd av 9 § första stycket 1–4, andra eller tredje stycket eller 12 § ska tillgodoses utan onödigt drojmsmal om den ar berättigad och rimlig och har inkommit genom den funktion som avses i 13 § andra stycket.

En offentlig aktör ska på begäran lämna ett skriftligt beslut när en begäran enligt första stycket helt eller delvis har avslagits. Ett sådant beslut ska innehålla de skäl som har bestämt utgången i ärendet.

Ikraftträdande- och tillämpningsbestämmelser

I bestämmelsernas andra punkt anges att 11 § ska tillämpas första gången för digital service som tillhandahålls efter den 22 september 2010. Vid föredragningen har uppgetts att syftet är att digital service som redan har gjorts tillgänglig före detta datum inte ska omfattas av

den nya regeln, dvs. att regeln inte ska tillämpas retroaktivt.
Bestämmelsen bör få följande lydelse.

2. Bestämmelsen i 11 § tillämpas endast för digital service som tillhandahålls för första gången efter den 22 september 2020.